

Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2025

Hovedresultater

Hovedresultater

Trivselsundersøgelsen 2025 afdækker, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives i deres hverdag på en lang række områder. Som i Trivselsundersøgelsen 2023 undersøges trivslen blandt børn og unge i fire overordnede målgrupper. Først og fremmest afdækker undersøgelsen trivslen blandt børn og unge i udsatte positioner inden for følgende tre målgrupper: (1) børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, (2) børn og unge, der modtager støttende indsatser, og (3) børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Den samlede gruppe børn og unge i udsatte positioner er således defineret ud fra indsatser efter barnets lov § 30, der vedrører tidligt forebyggende indsatser, § 32, der vedrører støttende indsatser, og §§ 46 eller 47, der vedrører anbringelse uden for hjemmet. I 2023 udgør de 6 pct. af alle 0-17-årige¹. Den fjerde målgruppe består af børn og unge, der ikke modtager nogen former for indsatser efter barnets lov.

Det, at vi ser på børnene og de unges trivsel på tværs af de fire målgrupper, gør det muligt at vise et samlet billede af, hvordan børn og unge i udsatte positioner trives i deres hverdag, og hvor der er forskelle på tværs af de tre målgrupper af børn og unge i udsatte positioner, samtidig med at vi kan sammenligne deres trivsel i hverdagen med trivslen blandt børn og unge uden indsatser efter barnets lov.

Inddragelse i egen sag

Når vi ser samlet på børnene og de unges oplevelse af relationen til deres børne- og ungerådgiver, er der flere, der føler sig lyttet til og taget alvorligt, end der oplever, at de kan betro sig til deres rådgiver og stole på vedkommende. Det tyder på, at inddragelse fortsat opleves sådan, at børnene og de unge ved, at rådgiveren lyt-

ter aktivt – men at relationen ikke altid rækker til, at børnene og de unge tør dele deres mest sårbare tanker og følelser. Denne tendens stemmer overens med fundene i Trivselsundersøgelsen 2023.

Ligesom tidligere undersøgelser finder vi en tydelig og statistisk signifikant sammenhæng mellem antal skift i børne- og ungerådgivere og graden af inddragelse, som børnene og de unge oplever. Jo flere skift i rådgivere,

Fakta om undersøgelsen

Trivselsundersøgelsen 2025 er baseret på besvarelser fra 3.287 børn og unge i alderen 11, 13, 15 og 17 år i Danmark.

Blandt disse børn og unge er 900 anbragt uden for hjemmet, 1.063 modtager støttende indsatser, 498 modtager tidligt forebyggende indsatser, og 826 modtager ingen indsatser efter barnets lov.

¹ Registerdata fra 2024 var endnu ikke tilgængelige ved udarbejdelsen af denne rapport.

børnene og de unge har oplevet, desto lavere er deres oplevelse af inddragelse. Denne tendens finder vi både for de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og for dem, der modtager støttende indsatser². Vi finder dog samtidig tegn på, at børnene og de unge i Trivselsundersøgelsen 2025 oplever færre skift i børne- og ungerådgivere end i 2023. Derudover er der indikationer af, at andelen af børn og unge, der oplever en middel grad af inddragelse, er steget en smule, mens børn og unge, der oplever en lav grad af inddragelse, er faldet³.

Kendskab til og brug af rettigheder

51-68 pct. af børnene og de unge i udsatte positioner ved, at de har nogle rettigheder, hvis de har brug for hjælp og støtte fra kommunen. Kendskabet er lavest blandt dem, der modtager tidligt forebyggende indsatser, som i markant lavere grad kender til og benytter deres rettigheder. Det hænger formentlig sammen med, at de ikke nødvendigvis har haft så meget kontakt med det kommunale system.

En del af børnene og de unge, der er anbragt uden for hjemmet, og af børnene og de unge, der modtager støttende indsatser, kender også til deres ret til at have en bisidder med til møder, mens lidt færre kender til deres ret til at klage over afgørelser i deres sag. Vi finder dog også, at omkring hvert femte barn eller ung ikke har klaget – alene fordi de ikke vidste, at det var en mulighed. Det understreger, hvor vigtigt det er, at børn og unge kender deres rettigheder, hvis de skal kunne handle aktivt i eget liv.

Skolegang

Langt de fleste børn og unge i udsatte positioner trives i skolen og er glade for at gå der (83-90 pct.). For mange er skolen det sted, hvor de oplever stabilitet og udvikling. Samtidig oplever en del af børnene og de unge en række udfordringer i deres skoleliv. Særligt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge i støttende indsatser oplever mange skoleskift. Dette udfordrer både deres faglige udvikling og deres sociale forankring i skolen. Det gælder fortsat, at en betydelig andel unge ikke gennemfører folkeskolens afgangsprøver. Det gælder således for hhv. 37 pct. af de unge, der er anbragt uden for hjemmet, og 28 pct. af de unge, der modtager støttende indsatser.

² Det har ikke været muligt at gennemføre denne analyse for de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, da vi ikke har haft svar fra nok børn og unge i denne målgruppe.

³ Vi har ikke testet, om de konstaterede forskelle er statistisk signifikante. Vi kan derfor alene konstatere, at andelen af børn og unge, der oplever flere skift i børne- og ungerådgivere, er faldet, og at andelen af børn og unge, der oplever færre skift i børne- og ungerådgivere, er steget. Tilsvarende er andelen, der oplever en middel grad af inddragelse, steget, mens andelen, der oplever en lav grad af inddragelse, er faldet.

Vi kan i undersøgelsen også se, at FGU⁴ er blevet et af de foretrukne uddannelsesvalg for unge i udsatte positioner, når de har forladt grundskolen. Især unge anbragt uden for hjemmet og unge, der modtager støttende indsatser, vælger denne vej for at komme tættere på uddannelse eller beskæftigelse.

Fritidsliv

Børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager støtte efter barnets lov, deltager i mindre grad i organiserede fritidsaktiviteter – dette på trods af at mange faktisk gerne vil. Samtidig med at de har et ønske om at gå til mere, oplever de i lavere grad at få støtte til fritidsaktiviteter fra deres anbringelsessted. Netop disse grupper børn og unge kan have behov for mere hjælp til at komme til fritidsaktiviteter.

Digitale aktiviteter fylder betydeligt i fritidslivet blandt børn og unge i udsatte positioner. Næsten en tredjedel bruger mere end 4 timer om dagen på sociale medier, og 35-48 pct. har et tilsvarende samlet onlineforbrug. Det gælder tilsvarende for hhv. 22 og 29 pct. børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov. Skærmforbruget stiger med alderen og er særligt højt blandt børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser og blandt dem, der er anbragt på børne- og ungehjem.

Mental trivsel

Det er især børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, som har alvorlige udfordringer i relation til deres mentale trivsel. 46 pct. rapporterer om lav livstilfredshed. Til sammenligning oplever hhv. 11 pct. af børn og unge, der ikke modtager indsatser efter barnets lov, og 19 pct. af børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, lav livstilfredshed.

En stor del af børnene og de unge i udsatte positioner føler sig kede af det, når de tænker på fremtiden. Det gælder både de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og som modtager støttende indsatser, og de børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, hvor 31-39 pct. føler sig kede af det, når de tænker på fremtiden. Tilsvarende oplever særligt børn og unge, der modtager støttende indsatser, og børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, udfordringer med mental trivsel målt ved SDQ⁵, hvor hhv. 35 og 42 pct. ligger uden for normalområdet.

⁴ Forberedende grunduddannelse.

⁵ SDQ står for Strength and Difficulties Questionnaire, der er et spørgeskema om styrker og vanskeligheder, og som belyser børn og unges psykiske trivsel og funktion i hverdagen.

Relationer og familieforhold

Forældre til børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, bor typisk ikke sammen, og en relativt stor del af børnene og de unge har mistet en eller begge forældre. Samtidig har de oftere søskende, de ikke bor sammen med, og de har sjældnere kontakt med deres mor og far sammenlignet med andre børn og unge, der heller ikke bor sammen med deres mor eller far (fx som følge af at deres forældre er skilt). Særligt børn og unge, der er anbragt i plejefamilie, har sjældnere kontakt med deres forældre og søskende. Vi finder også, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i mindre grad oplever en følelsesmæssig tilknytning til og social støtte fra deres forældre.

Trivselsundersøgelsen peger desuden på, at piger, der modtager støtte efter barnets lov (piger, der modtager tidligt forebyggende indsatser eller støttende indsatser, eller som er anbragt uden for hjemmet), har en særlig sårbarhed i deres familieforhold. De føler sig i lavere grad trygge i hjemmet, oplever sjældnere at kunne få social støtte fra forældrene og oplever i lavere grad at komme godt ud af det med deres forældre, og en større andel oplever også, at forældrene har mindre følelsesmæssig betydning for dem.

Udsathed og risikoadfærd

Over halvdelen af de unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, har prøvet at stikke af fra anbringelsesstedet – hvilket er en stigning i forhold til Trivselsundersøgelsen 2023. Unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, er også den gruppe, der i højeste grad er udsat – både som ofre for krænkelser og som udøvere af krænkelser.

Der ses væsentlige forskelle på hhv. piger og drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem: Flere drenge end piger har været udsat for overfald eller trusler (46 pct.), men på alle andre parametre er pigerne markant mere udsatte. Når vi ser på pigerne, har omkring 60 pct. været udsat for digitale krænkelser, 36 pct. har oplevet fysiske overfald, halvdelen har oplevet voldtægt eller forsøg herpå, 86 pct. har skadet sig selv, og 61 pct. har forsøgt selvmord. Det er nogle ganske voldsomme tal, og samlet set vidner det om, at de piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, er ekstremt udsatte. Når det gælder risikoadfærd, er det særligt drengene, der udviser krænkende og risikobetonet adfærd. Halvdelen af de drenge, der er anbragt på børne- og ungehjem, opfylder kriterierne for høj grad af risiko- og krænkende adfærd⁶.

⁶ Vi anvender et sammensat mål for risiko- og krænkende adfærd, hvor tilstedeværelsen af tre ud af seks forhold betyder, at de unge har en høj grad af risiko- eller krænkende adfærd.

I anbringelsen

Langt størstedelen af børn og unge anbragt uden for hjemmet er glade for at bo der, hvor de bor, føler sig trygge, føler, de kan få råd og social støtte fra de voksne på anbringelsesstedet, og føler sig oftest holdt af der, hvor de bor. Samtidig med denne positive vinkel på anbringelse svarer hver fjerde, at de gerne ville have været anbragt tidligere, hver tredje 17-årige ved ikke, hvad der skal ske, når de fylder 18 år, og en endnu større andel 17-årige er bekymret for fremtiden.

Det er oftere kendetegnende for børn og unge anbragt på børne- og ungehjem, for børn og unge, der er anbragt første gang som teenagere, for piger og for børn og unge med psykiske funktionsnedsættelser, at de svarer negativt på spørgsmålene om hjemlighed, tryghed, det at føle sig holdt af, det, at de gerne ville have været anbragt tidligere, og deres bekymring for fremtiden.

Konklusion

Trivselsundersøgelsen 2025 viser samlet set, at børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og børn og unge, der modtager støttende indsatser, er de grupper børn og unge i udsatte positioner, der oplever den laveste grad af trivsel. Børn og unge anbragt i plejefamilie trives på mange områder relativt godt, mens børn og unge, der modtager tidligt forebyggende indsatser, særligt oplever udfordringer i forhold til uddannelsestilknytning og deres syn på fremtiden. Undersøgelsen viser desuden, at piger oftere oplever en lavere trivsel og er mere udsatte end drenge. Med Trivselsundersøgelsen 2025 identificerer vi også en gruppe 15- og 17-årige piger, der befinder sig i en ekstremt udsat position. Der er således en gruppe piger, der er anbragt på børne- og ungehjem, som *både* har været udsat for voldtægt eller forsøg herpå og har skadet sig selv med vilje eller forsøgt at begå selvmord. En stor del af denne gruppe piger viser sig ydermere at være udfordret på en lang række andre trivselsdimensioner.

Trivselsundersøgelsen 2025 bekræfter i store træk fundene i Trivselsundersøgelsen 2023 og peger således fortsat på, at der bør rettes et særligt fokus på trivslen blandt de grupper børn og unge, der modtager indsatser efter barnets lov. Herunder særligt de børn og unge, der er anbragt på børne- og ungehjem, og de børn og unge, der modtager støttende indsatser, hvor trivslen er særligt udfordret. Derudover bør der rettes særlig opmærksomhed på trivslen blandt de piger, der modtager indsatser efter barnets lov.

På baggrund af de samlede resultater af undersøgelsen er det anbefalingen, at der fremadrettet rettes særlig opmærksomhed på:

- At sikre en højere grad af inddragelse i sagsbehandlingen samt sikre børnene og de unges kendskab til og brug af egne rettigheder
- At understøtte børnene og de unges skolegang og et aktivt fritidsliv
- At sikre adækvate indsatser for de 15- og 17-årige piger, der befinder sig i ekstremt udsatte positioner, og som oplever multidimensionale og samtidige trivselsudfordringer
- At sikre, at de indsatser for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, eller som modtager støttende indsatser, iværksættes rettidigt og er tilstrækkelige i både omfang, kvalitet og varighed.

Hovedresultater: Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2025
VIVE/2025
HR_302808